

Kjøp gjerne boken. Men ikke kjøp dens innhold med hud og hår. Selv om den er så velformulert at det nettopp er det man først gjør.

For dette er en bok som stryker den velmente samfunnskritiker ømt med hårene. Jeg tar meg i å nikke gjenkjennende, takke for enigheten og tenke at jeg har rett og at det kjennes godt at Sven Brinkmann er like klok som meg. Men så stopper jeg litt, spør meg: hvorfor utfordres jeg ikke mer av en bok som i utgangspunktet er ment å være et kritisk oppgjør med samtiden? Er dette formidlingskunstens bakside? Blir det ikke hele for tydelig, ja, entydig?

La oss som eksempel gå veien om det norske Stortingsvalget som ble avholdt høsten 2017. I den forbindelse skrev spaltisten Egon Holstad om Fremskrittspartiet¹. Han beskriver Fremskrittspartiet omtrent slik: Et parti for deg som er glad i en fest, for vi lever bare en gang og skal ha det gøy! Glem måtehold og forbruk, miljøtrusler og skatter og avgifter. La oss bruke alle pengene på alt som er artig! Norges oljefond er en åpen flaske vin, og da må vi helle innpå før innholdet fordamper.

Går vi til Brinkmanns bok, finner vi at Holstads karikerte beskrivelse ikke lenger gjelder 15 prosent av norske velger. I Gå glip gjelder denne beskrivelsen alle dansker, ja, sant å si ethvert individ i hele vesten: Vi drar kredittkortene så varme at det bidrar til global oppvarming, alt mens vil leser bøker om hvilke 1001 ting vi bare må gjøre, spise, høre, oppleve og se før vi dør. Og ikke blir vi det grann lykkeligere av den grunn.

Det er lett å nikke gjenkjennende til bildet Brinkmann tegner av vår tid og vårt samfunn, men hans samtidskritikk synes basert på en karikatur. Rett nok en god karikatur, med en god strek. På et vis viser Brinkmanns tekst baksiden av den god formidlingskunst: vi mister av syne den mangefasetterte verden vi burde beskrevet og forholdt oss til: En verden som aldri har vært mer kompleks, men hvor vi likevel nøyer oss å analysere den gjennom 140 tegn. En verden hvor TED talks har blitt en viktig kilde til kunnskap, samtidig som TED i økende grad er form og ikke innhold. En verden hvor de som stotrer og ikke snakker i konsise soundbites, ikke blir invitert til tv-debatter eller intervjues av pressen.

Selv har jeg som redaktør i mer enn tyve år fått lov til å jobbe med noen eminente skribenter. Noen av disse skriver så godt at jeg må legge inn motstand i min lesning, ellers flyter det så godt at jeg kjøper ethvert argument bare fordi det er så flott formulert. Men jeg husker også avdøde professor Per Sagstad som i sitt arbeid med det klassiske verket Psykologiens historie fortalte meg som ung redaktør at han ønsket å avstå fra de gode formuleringene og heller skrive i et nøytralt, ja, nesten litt grått språk. Slik håpet han at fagets ideer og kunnskapsutvikling fikk en mer sannferdig fremstilling; at det var faglig redelighet, ikke retorikk fremstillingen av fagets begreper skulle hvile på.

Brinkmanns tekst er langt fra grå, men nettopp god skrivekunst og formidling. Men det gir en bok som mest av alt bekrefter en samfunnsbeskrivelse svært mange deler: Det går for fort, dagens ungdom er generasjon perfekt som ikke evner å utsette sine behov, vi lever i (over)forbrukersamfunnet, vi effektiviserer arbeidsliv og samfunn slik at også barnehagebarn trenger stressmestring. Da trengs det ikke nevnes at dagens unge er bedre til å utsette sine behov enn tidligere generasjoner, at vi har mer fritid enn før, at dagens unge virker å være mer tilfredse med livet (og ha et tettere forhold til sine foreldre).

Det gir meg en følelse av at han snakker til menigheten (meg selv inkludert): vi som har råd til kvalitetsprodukter og økologisk mat (ikke uetisk masseprodusert klær og fødevarer), som reiser verden rundt på nødvendige konferanser (ikke på unødvendige charterturer), som snurrer vinyl og leser bøker (og ikke streamer av et evig overflødigshorn av kulturproduksjon til en slikk og ingenting), som drømmer om å knuse våre smartphonen (for å erstatte de med en dumbphone som viser hvor moralsk overlegne vi er de som sitter med nesen begravd i sosiale medier).

Brinkmann selv ønsker ikke å moralisere og predike har han sagt. Men det er nettopp det han gjør, og det er lite galt i det. Som Christopher Lasch i sin tid påpekte: Vi trenger moral, men vi må ikke tro den er hogget i sten for evig, så la oss diskutere den. Og det er nettopp som en preken man bør lese boken: Da vet man den er skrevet fra et moralsk ståsted, ikke minst basert på tradisjonell akademisk askese. For akademikeren er jo nettopp en som avstår og utsetter (forskning er jo lite annet enn en marshmallowtest satt inn i et karriereløp). Det er et samfunn jeg absolutt kan trives i, jeg er jo en del av dette selv. Men det er vel verdt å spørre seg om dette er en spesielt opphøyet posisjon å uttale seg om verden fra. Og ikke minst: om posisjonen gir et annet utsyn på verden enn det man alt har.

¹ Fremskrittspartiet omtales gjerne som Dansk Folkepartis søsterparti. Fremskrittspartiet avviser imidlertid et slikt søsterlig forhold da de heller vil være søsterparti med det danske Venstre. Men sistnevnte ønsker ikke å være Fremskrittspartiets søsterparti. Noe som betyr at partiet står uten en dansk søster.

*Anmeldt av Bjørnar Olsen, psykolog og sjefredaktør i Tidsskrift for Norsk psykologforening
www.psykologtidsskriftet.no*

